

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Europees Landbouw- en
Visserijbeleid en
Voedselzekerheid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGAN-ELVW / 17075516

Datum 2 juni 2017
Betreft Beantwoording overige vragen gesteld tijdens Schriftelijk Overleg
informele Landbouwrap 21-23 mei 2017

Geachte Voorzitter,

Met deze brief beantwoord ik de vragen gesteld tijdens het Schriftelijk Overleg van 15 mei jl. die geen betrekking hebben op de onderwerpen die geagendeerd stonden op de informele Landbouwrap van 21 tot 23 mei 2017. De beantwoording van de vragen over de op de Raad geagendeerde onderwerpen heeft u inmiddels ontvangen op 17 mei jl. (Kamerstuk 21501-32, nr. 1024).

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de antwoorden op schriftelijke vragen over het stalsysteem 'koeientuin'. De staatssecretaris geeft in zijn beantwoording aan dat de Europese Commissie geen juridische grondslag ziet om uitzondering te maken op de biologische regels. Mogelijk zou dit na 2019 kunnen wanneer de onderhandelingen over herziening van de verordening voor biologische landbouw zijn afgerond. Wat vindt de staatssecretaris van het standpunt van de Europese Commissie? Deze leden zien ook dit als voorbeeld waarbij de innovatie en technische vernieuwing door regelgeving wordt geblokkeerd. Uit de beantwoording van deze schriftelijke vragen blijkt niet dat de staatssecretaris andere wegen gaat bewandelen om dit aan de orde te stellen in Brussel. Kan de staatssecretaris aangeven waarom niet? Is de staatssecretaris bereid om zich ook langs andere wegen in te zetten voor meer ruimte voor innovatie en technische ontwikkeling en op welke manier? Zo nee, waarom niet? Dit geldt overigens niet alleen voor de 'koeientuin' maar ook voor de vele andere voorbeelden die er zijn (en enkele die in deze inbreng genoemd zijn).

Ik betreur het zeer dat een dergelijke innovatieve ontwikkeling in de biologische sector door de regelgeving wordt belemmerd. In het licht van de huidige regelgeving acht ik verdere actie niet kansrijk ten opzichte van de reeds gepleegde inzet om dit aan te kaarten: namelijk agendering in het regulier comité voor biologische productie en bilateraal bij de Europese Commissie. Meer ruimte voor innovatie en technische ontwikkeling in de biologische landbouw zoals de koeientuin en andere initiatieven vereist flexibiliteit in de Europese biologische productieregels. Bij de onderhandelingen over de voorstellen voor een herziening van de verordening voor de biologische landbouw zet ik mij daarvoor in. Ik ben

net als u van mening dat er meer ruimte voor innovatieve ontwikkelingen zou moeten zijn.

De leden van de VVD-fractie vinden het te vroeg om zich uit te spreken over de inzet van de directe betalingen naar ondersteuning van maatschappelijke diensten. Dit is onderdeel van een bredere discussie over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, die van cruciaal belang is voor de Nederlandse boeren en tuinders. Deze leden vragen dan ook een pas op de plaats te maken en dit thema onderdeel te laten zijn van de brede onderhandelingen over een nieuw GLB.

De inbreng van de regering voor de recente consultatie door de Europese Commissie over de modernisering en vereenvoudiging van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is met uw Kamer besproken in een Schriftelijk Overleg (Kamerstuk 28625, nr. 243). Naar aanleiding van de motie van het lid Dijkgraaf (Kamerstuk 28625, nr. 244) heeft de regering er in haar inbreng bij de Europese Commissie op gewezen dat de beantwoording van de questionnaire in het licht dient worden gezien van de demissionaire status van het kabinet en dat het parlement zich er inhoudelijk nog niet over heeft willen uitspreken. De onderhandelingen over een nieuw GLB zullen naar verwachting doorlopen tot en met 2020. Voor inhoudelijke bespreking met uw Kamer en het maatschappelijk veld van de inzet van de directe betalingen in relatie tot ondersteuning van maatschappelijke diensten bestaat daarmee alle ruimte.

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van het feit dat de staatssecretaris tijdens de Landbouw- en Visserijraad van afgelopen donderdag opvolging heeft gegeven aan de motie Bruins c.s. (Kamerstuk 21501-32, nr. 1020). Nederland stemde tegen het voorstel inzake de technische maatregelenverordening. Helaas mocht het niet baten. Kan de staatssecretaris toelichten hoe de discussie over de pulsvisserij is verlopen? Wat waren precies de argumenten van Denemarken om tegen te stemmen en Duitsland om zich te onthouden? Kan de staatssecretaris toelichten wat dit voor het verdere traject zal betekenen? Voorts, zijn er nieuwe bezwaren of voorstellen op tafel gekomen tegen of ter uitbreiding van de pulsvisserij en zo ja, welke? Wat is de verdere inzet van Nederland?

Ik deel uw teleurstelling over de uitkomst van de Visserijraad. Nederland was niet het enige land dat tegenstemde. Ook Denemarken stemde tegen, maar dat stond los van pulsvisserij. Denemarken is van mening dat de nieuwe verordening te weinig flexibiliteit geeft. Ik snap het Deense punt, maar zie ook dat deze verordening een grote stap voorwaarts betekent op dat gebied. Duitsland heeft zich onthouden van stemming. Een van de redenen daarvoor was dat Duitsland meer ruimte voor het gebruik van de pulskor wenst. Ondanks de Deense en Nederlandse tegenstem en het Duitse voorbehoud is de Algemene Oriëntatie van de Raad aangenomen. Ik voel mij gesteund door de Duitse positie, maar op de korte termijn verandert dit niets aan de situatie. Het standpunt van de Raad vormt nu het mandaat voor het Voorzitterschap in de komende onderhandelingen tussen de Raad, het Europees Parlement en de Europese Commissie. Binnen deze

(zeer) beperkte speelruimte hoop ik met lidstaten die positief staan tegenover innovatie in de trilogie nog de discussie te beïnvloeden voor een positievere uitkomst voor pulsvisserij. Als dat niet lukt is het zaak om in de regionale groepen tot een compromis te komen.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af wat het besluit van de Raad in de praktijk zal betekenen voor de 84 kotters die er momenteel in Nederland varen? Naar zij hebben begrepen heeft de kottersvloot nog zo'n twee jaar ontheffing, zo lang het onderzoek loopt. Kan de staatssecretaris bevestigen dat in ieder geval tot het wetenschappelijk onderzoek is afgerond (prognose is 2020) de kotters kunnen blijven varen? Voorts, kan de staatssecretaris aangeven op welke effecten van pulsvisserij het wetenschappelijk onderzoek zich allemaal richt? Deze leden hebben namelijk geluiden gehoord dat de kans dat het onderzoek een positief oordeel ten aanzien van de pulsvisserij zal geven aanzienlijk klein is, omdat er een breed scala aan effecten wordt onderzocht, zoals de invloed op de haaien en roggpopulatie. Kan de staatssecretaris zijn visie hierop delen?

Van de 84 huidige pulstoestemmingen zijn er 62 gekoppeld aan het uitvoeren van onderzoek naar de effecten van de pulsvisserij. Het huidige onderzoek zal in 2019/2020 worden afgerond.

Ik heb geen signalen gekregen dat het lopende onderzoek tot een negatief oordeel over de puls zal leiden, ik wacht de resultaten met vertrouwen af. Het onderzoeksprogramma kijkt naar een breed scala aan effecten. Zo wordt er gekeken naar een fors aantal mariene organismen. De keuze van de soorten is daarbij zo gemaakt dat zij representatief zijn voor een bredere groep organismen. Op die manier zijn de resultaten toepasbaar op een nog grotere groep organismen. Ook wordt er gekeken naar de effecten van puls op de zeebodem. Hierbij is ook aandacht voor biochemische effecten als gevolg van het gebruik van elektriciteit. Dit onderzoek bouwt voort op de grote hoeveelheid onderzoek die al is uitgevoerd.

Kan de staatssecretaris toelichten wat er tijdens de laatste Landbouwrapport is besproken over de nieuwe voornemens van de Europese Commissie om meer ruimte te creëren voor regionale groepen, zodat zij in kleiner verband tot maatafspraken kunnen komen? Tijdens het laatste algemeen overleg gaf de staatssecretaris aan dat dit voor de pulsvisserij ook een belangrijke stap voorwaarts is. Kan de staatssecretaris aangeven hoe hij dit precies voor zich ziet en welke acties hij gaat nemen om het belang van de Nederlandse pulsvisserij in de regionale groep te verdedigen?

De regionale groepen hebben nu al verschillende taken, zoals het voorstellen van Beschermd Gebieden en het opstellen van zogenaamde teruggooiplannen. Het idee is dat met de invoering van de nieuwe Verordening Technische Maatregelen de regionale groepen ook allerlei technische maatregelen kunnen uitwerken, zoals de toelating van vistuigen. Ook kunnen zij makkelijker maatregelen veranderen of opheffen als de bestaande maatregelen ineffectief zijn.

Op die manier zou dus ook meer ruimte kunnen worden gecreëerd voor pulsvisserij. Een goed controlemechanisme en antwoord op de overgebleven onderzoeksvragen blijven daarbij van belang. Wel is het zo dat er in een regionale groep unanimititeit moet worden bereikt over voorstellen voor nieuwe of aangepaste regelgeving. Met uitgesproken tegenstanders van pulsvisserij in de regionale groep voor de Noordzee (Frankrijk en Denemarken) wordt unanimititeit moeilijk, maar zeker niet onmogelijk. Eventuele onthouding van stemmen verhindert daarbij de unanimititeit niet.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie vernemen dat het systeem voor de gecombineerde opgave bij RVO er de laatste tijd veelvuldig uitligt. Wat is hier de oorzaak van, zo vragen deze leden. Welke gevolgen kan dit hebben voor diegenen die op tijd aangifte willen doen en welke oplossingen zijn daarvoor?

De aanvraagperiode voor de gecombineerde opgave is dit jaar op 1 maart gestart. Dit is een maand vroeger dan in eerdere jaren. De verruiming is mede op verzoek van de adviseurs en accountantskantoren doorgevoerd. De aanvraagperiode is op 15 mei beëindigd. In deze periode van 2,5 maanden heeft zich met name in de laatste twee weken een aantal problemen voorgedaan met merkbaar gevolg voor de aanvragers. In deze periode van openstelling is het systeem ongeveer 20 uren niet beschikbaar geweest of ernstig verstoord. Daarnaast is het stelsel van eHerkenning 8,5 uur niet beschikbaar geweest door storingen die buiten RVO.nl lagen (verstoringen van buitenaf). De oorzaak van de interne verstoring lag in het hart van de computersystemen en was daarom moeilijk op te lossen.

Per 15 mei heeft RVO.nl ruim 59.000 aanvragen ontvangen. Vanwege de verstoringen in het systeem is aanvragers op 15 mei jl. de mogelijkheid geboden om een beroep op overmacht te doen, indien zij hun aanvragen niet tijdig in konden dienen. Hiervan is door 76 aanvragers gebruik gemaakt. Het is nog steeds mogelijk om opgaven in te dienen voor:

- ondernemers die nog een GLB-subsidie aanvragen. In deze gevallen zal er conform Europese regels sprake zijn van een korting of een afwijzing;
- glastuinbouwers die tot 1 juli CO₂-emissieaangifte mogen doen;
- landbouwers die alleen gegevens doorgeven in verband met verplichtingen op grond van de landbouwtelling en/of mestregelgeving (deze opgaven hadden ook een formele einddatum van 15 mei).

In het kader van de uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en dan in het bijzonder het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) dat in de ogen van de staatssecretaris aan belang zou moeten toenemen bij de komende hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, enkele vragen van de CDA-fractie over de uitvoering van het derde plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). Kan de staatssecretaris aangeven hoeveel POP3-middelen er in de jaren 2014, 2015 en 2016 beschikbaar zijn gesteld en hoeveel er tot op heden is besteed? Kan de staatssecretaris aangeven voor welke maatregelen de middelen

precies zijn ingezet? Welke provinciale openstellingen zijn er geweest, en hoeveel geld is daarin geprogrammeerd? Welke geplande openstellingen zijn er dit jaar en komend jaar en welke middelen zijn daarmee gemoeid? Hoe beoordeelt de staatssecretaris de uitvoering van het POP3 in zijn algemeen, en wat zou in het licht van uw visie op de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid beter kunnen? Hoe gaat u voorkomen dat geld terugbetaald moet worden aan Brussel omdat het niet tijdig is besteed?

De hoeveelheid middelen die voor het derde plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) beschikbaar zijn gesteld in de jaren 2014, 2015 en 2016 zijn respectievelijk € 87 miljoen, € 87 miljoen en € 118 miljoen. Hiervan is tot en met 1 april 2017 € 106 miljoen aan Europese middelen in Brussel gedeclareerd. In onderstaande tabel 1 staat aangegeven aan welke POP-maatregelen de beschikbaar gestelde budgetten zijn besteed.

Maatregel	Gedeclareerd per 1 april 2017 (mln. €)
1 trainingen, workshops, ondernemerscoaching en demonstratie	0
3 kwaliteitsregeling voor landbouwproducten en levensmiddelen	0
4 investeringen in materiele activa	9
10 agromilieuklimaatsteun	88
16 samenwerking voor innovatie/EIP	0
17 risicobeheer	8
19 Leader	0
20 technische bijstand	1
Totaal POP3	106

Tabel 1: Inzet per maatregel

In de provinciale openstellingen die er tot nu toe zijn geweest is voor de jaren 2015 en 2016 in totaal € 372 miljoen geprogrammeerd, waarvan € 250 miljoen is verplicht. In 2014 zijn er geen provinciale openstellingen geweest. Met de geplande openstellingen voor dit jaar is circa € 138 miljoen gemoeid. De verwachting voor 2018 is dat de provincies nagenoeg alle resterende middelen op onderstaande maatregelen zullen openstellen. Hierbij gaat om een budget van circa € 130 miljoen aan EU-middelen.

Maatregel	Opengesteld bedrag in 2015 en 2016 mln. € (EU-bedrag)	Aangegane verplichtingen in 2015 en 2016 mln. € (EU-bedrag)	Openstellingen in 2017 mln. € (EU-bedrag)
1 trainingen, workshops, ondernemerscoaching en demonstratie	5,6	2	6

4 investeringen in materiele activa	110	21	110
10 agromilieuklimaatsteun	221	221	pm
16 samenwerking voor innovatie/EIP	14	3	13
19 Leader	22	3	9
Totaal provincies	372	250	138

Tabel 2: Provinciale openstellingen

Over de voortgang van de uitvoering spreek ik enkele malen per jaar met de provincies. Na een aanvankelijke stoeve start is de uitvoering bij de provincies in mijn ogen goed op gang gekomen. In het licht van de hervorming van het GLB streef ik naar vereenvoudiging. In mijn reactie op de Europese consultatie voor een hervorming en modernisering van het GLB (Kamerstuk 28625, nr. 242) heb ik aangegeven dat ik voor het plattelandsbeleid een vereenvoudiging van de kostenverantwoording wil. Hierbij denk ik aan meer toepassing van forfaitaire bedragen en accountantscontroles te erkennen als kostenverantwoording. Ook wil ik steekproefcontroles achteraf bij de verstrekking van subsidies onder € 25.000.

Over de uitputting van het POP-budget heb ik met de provincies afgesproken om gezamenlijk de schouders eronder te zetten en te zorgen voor een tijdige realisatie van de uitgaven. Binnen het plattelandsbeleid geldt het N + 3 jaar-principe waardoor gelden die in 2014 beschikbaar zijn gekomen uiterlijk in het laatste kwartaal van 2017 moeten zijn gedeclareerd. Op basis van bovenstaande realisatiecijfers heb ik er alle vertrouwen in dat Nederland hieraan voldoet en dat alle beschikbare EU-middelen tijdig in Brussel zullen worden gedeclareerd.

(w.g.) Martijn van Dam
Staatssecretaris van Economische Zaken